Dosarul nr. 21r-626/24 Judecător: Elisaveta Buzu
nr. electronic 1-24010415-02-21r-02042024 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana

D E C I Z I E

27 februarie 2025 mun. Chişinău
Colegiul Penal al Curţii de Apel Centru
Având în componenţa sa pe:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Silvia Cecan
Judecătorii Roman Pascari
Constantin Roșca

Judecând în ordine de recurs, recursul avocatului Radu Căuș în interesele condamnatului Preida Vasile și recursul condamnatului Preida Vasile, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12 martie 2024, prin care s-a admis parţial plângerea depusă de către condamnatul Preida Vasile împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Preida Vasile *****, născut la *****, a fost deţinut în perioada 04.12.2023 - 12.03.2024, pe parcursul a 99 (nouăzeci si nouă) de zile, în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Preida Vasile *****, născut la *****, pentru perioada totală de 99 (nouăzeci si nouă) de zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie, cu 20 (douăzeci) de zile, s-a respins cererea condamnatului Preida Vasile împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr. 13 - Chişinău care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada 26.10.2022 - 19.06.2023, ca fiind depusă contrar prevederilor art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală.

Procedura de înștiințare a părților a fost îndeplinită.

Termenul de examinare a cauzei în instanța de recurs, 2 aprilie 2024-27 februarie 2025.

Examinând probele din dosar, în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

A C O N S T A T A T:

1. La 24.01.2024, condamnatul Vasile Preida a înaintat o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.
2. Iar, la 26.02.2024, avocatul Radu Căuş care acţionează în interesele condamnatului Vasile Preida a înaintat o plângere suplimentară prin care solicită constatarea deţinerii lui Preida Vasile în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, în condiţii contrare prevederilor art. 3 CEDO, care conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, obligarea administraţiei Penitenciarului nr. 13 să lichideze încălcările admise şi să asigure detenţia în condiţii umane. Aplicarea prevederilor art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, în privinţa lui Preida Vasile şi anume 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12 martie 2024, s-a admis parţial plângerea depusă de către condamnatul Preida Vasile împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Preida Vasile *****, născut la *****, a fost deţinut în perioada 04.12.2023 - 12.03.2024, pe parcursul a 99 (nouăzeci si nouă) de zile, în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Preida Vasile *****, născut la *****, pentru perioada totală de 99 (nouăzeci si nouă) de zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie, cu 20 (douăzeci) de zile, s-a respins cererea condamnatului Preida Vasile împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr. 13 - Chişinău care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada 26.10.2022 - 19.06.2023, ca fiind depusă contrar prevederilor art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală.
4. Nefiind de acord cu încheierea judecătorului de instrucție, avocatul Radu Căuș în interesele condamnatului Preida Vasile a înaintat cerere de recurs prin care a

solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngere să fie admisă pe motivele invocate, în sensul formulat.

5. În motivarea recursului s-a invocat că potrivit prevederilor art.7 din Codul de procedură penală, procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale prezentului cod. în orice societate democratică, protecţia persoanei este una din atribuţiile de bază ale statului.
6. Conform art. 20 a Constituţiei Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti atunci când drepturile, libertăţile şi interesele acesteia au fost violate.
7. În contextul normelor citate supra, se atestă că concluzia instanţei de fond referitor la respingerea ca fiind tardivă plângerea condamnatului Preida Vasile privind aplicarea prevederilor art.4732 -473[4] din Codul de procedură penală, nu poate fi reţinută ca una întemeiată, deoarece, conform fişei de evidenţă a transferării condamnatului Preida Vasile urmează de remarcat că acesta în perioada 26.10.2022-19.06.2023 s-a deţinut în Penitenciarul nr.13 Chişinău, iar în perioada 19.06.2023-04.12.2023 s-a deţinut în Penitenciand nr.18 Brăneşti, apoi din data de 04.12.2023-pînă în prezent se deţine în Penitenciarul nr. 13 Chişinău.
8. Astfel rezultă faptul că ultimul transfer la Penitenciarul nr.18 Brăneşti a fost realizat din data de 19.06.2023 pînă la data de 04.12.2023, iar Preida Vasile a înaintat cererea la data de 24.01.2024 cînd deja se afla în Penitenciarul nr.13-Chişinău, adică pe parcursul detenţiei sau în termenul de 6 luni de cînd nu s-a mai deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.
9. În conformitate cu prevederile art.473[2] (1) din Codul de procedură penală, plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul ori, după caz, din care a fost eliberat. (5) Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

10. Apărarea menţionează că potrivit jurisprudenţei constante a CEDO, termenul-limită are menirea de a promova securitatea raporturilor juridice, asigurând ca toate cauzele care ridică chestiuni în temeiul Convenţiei să fie examinate într-un termen rezonabil şi că deciziile anterioare să nu poată fi contestate la infinit. în cazurile în care există o situaţie continuă, termenul de depunere de şase luni începe să curgă de la încetarea situaţiei (B. and D. v. the United Kingdom, nr. 9303/81, decizia Comisiei din 13 octombrie 1986, Decisions and Reports (DR) 49, p. 44). Astfel, condamnatul se deţine în condiţiile reclamate din Penitenciarul nr.18 - Brăneşti începând 19.06.2023 pînă la data de 04.12.2023, când a fost escortat în Penitenciarul nr.13 Chişinău, unde se deţine până în prezent, însă cu prezenta plângere s-a adresat la data de 24.01.2024.
11. Conceptul unei „situaţii continue" se referă la starea faptelor care includ activităţi continui de către sau din partea statului, pentru a acorda reclamantului statutul de victimă.
12. Mai mult ca atât, în rapoartele sale pentru anii 2013, 2014 şi 2015 privind condiţiile de detenţie ca urmare a mai multor vizite la Penitenciare din Republica Moldova, Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova („Centrul pentru drepturile Omului, care de asemenea acţionează în numele Ombudsmanului") a constatat probleme serioase, în special privind supraaglomerarea, calitatea mâncării, ventilarea şi accesul la lumina solară. Curtea a reiterat că, statul trebuie să se asigure că o persoană este deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii umane, că modul şi metoda de executare a măsurii să n-o supună suferinţei sau unor greutăţi de o intensitate care să depăşească nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi că, având în vedere cerinţele practice ale detenţiei, sănătatea şi bunăstarea să îi fie protejate în mod adecvat.
13. În conformitate cu prevederile art.473^4 alin. (1,3,4) din Codul de procedură penală, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară infonnează instanţa de judecată despre executarea încheierii.
14. De menţionat că conform spuselor condamnatului Preida Vasile pe perioada deţinerii în celula nr.24A cu suprafaţa 20.8 m2 sunt în total 8 paturi ceea ce rezultă că fiecărui deţinut îi revine (20.8 m2/8= 2.6 m2).

15. Astfel, administrația instituţiei penitenciare nu a probat faptul că i-a asigurat deţinutului Preida Vasile condiţii decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului în Penitenciarul nr.13 mun. Chişinău, care ar corespunde prevederilor legale şi nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or, argumentele enunţate în raport poartă un caracter evident declarativ, care nu corespund standardelor internaţionale ce ar exclude un tratament inuman şi/sau degradant al deţinutului.
16. Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT).în pct.30 a raportului din 13.12.2018 către Guvernul Republicii Moldova .întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05.06.2018 şi 11.06.2018 a subliniat că în IP nr 13 Chişinău în continuare persistă faptul că în multe celule condiţiile materiale şi igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient şi totodată acestea fiind suprapopulate. Totodată accesul la lumina naturala este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici.
17. În aceeaşi ordine de idei, la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 13 mun. Chişinău, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rînduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, art.3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova si Rusiei, 23.02.2016, § 117; cauza Rotam c. Moldovei, 15.02.2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19.06.2007, § 62).
18. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, că modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că avînd în vedere exigențele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate.
19. Astfel, pentru perioada de detenţie în IP-nr. 13 a condamnatului Preida Vasile considerăm că ar trebui să beneficieze de reducerea stabilită şi anume 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie pentru întreaga perioadă de detenţie, care este adecvată, bazată pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor la cazul dat deoarece condamnatul Preida Vasile nu are condiţii decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului care ar corespunde prevederilor legale. Totodată instanţa de judecată nu s-a expus asupra solicitării apărării cu privire la obligarea administraţiei Penitenciarului nr.13 să lichideze încălcările admise şi să asigure detenția în condiţii umane.

20. Subsecvent, încheierea judecătorului de instrucție a fost contestată cu recurs și de către condamnatul Preida Vasile, care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngerea să fie admisă pe motivele invocate.
21. În motivarea recursului s-a invocat că instanța de fond neîntemeiat nu a satisfăcut în totalitate cerințele din plîngere, or în opinia recurentului plîngerea urma a fi admisă integral.
22. Examinând recursurile, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul avocatului Radu Căuș în interesele condamnatului Preida Vasile și recursul condamnatului Preida Vasile, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12 martie 2024, cu menținerea încheierii contestate fără modificări, din motivele expuse infra.
23. Potrivit art. 3 alin.(1) din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească.
24. Art. V alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală şi a Codului contravenţional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare 22.08.2023), pledează că la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.
25. La fel, conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.
26. În conformitate cu dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.
27. Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, respinge recursul ca fiind nefondat şi menține hotărârea atacată.

28. La caz, Colegiul analizînd motivele expuse în cererile de recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale ce guvernează raporturile juridice în speță atestă caracterul declarativ al motivelor invocate în cererile de recurs.
29. Astfel, instanța de recurs constată că prin sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 14.04.2021, Vasile Preida a fost recunoscut vinovat de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) CP, cu aplicarea unei pedepse de 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis şi amendă în mărime de 700 u.c.
30. Prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 01.12.2021 a fost menţinută în vigoare sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 14.04.2021.
31. La 15.02.2023, prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana, în conformitate cu prevederile art. 473^2- 473^4 din Codul de procedură penală, condamnatului i s-a redus termenul de pedeapsă cu 92 de zile.
32. Astfel, instanţa de judecată atestă că, potrivit Raportului prezentat, în perioada 26.10.2022 - 16.12.2022, 16.22.2022 - 15.03.2023, 15.03.2023 - 03.06.2023, 03.06.2023 - 06.06.2023, 06.06.2023 - 19.06.2023, cu întrerupere fiind deţinut în Penitenciarul nr. 18 - Brăneşti, 04.12.2023 - prezent, condamnatul Vasile Preida s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău.
33. Totodată, la 24.01.2024 condamnatul Vasile Preida a depus o cerere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.
34. Conform art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilorfundamentale sau în termen de 6 luni de la data cîndnu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.
35. Subsecvent, Colegiul indică că cererea condamnatului Vasile Preida a fost depusă la data de 24.01.2024, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la prevederile art. 473^2, art. 473^3 şi art. 473^4 din Codul de procedură penală, se constatată că prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, pentru perioada deţinerii sale în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău şi anume 26.10.2022- 16.12.2022, 16.22.2022 - 15.03.2023, 15.03.2023 - 03.06.2023, 03.06.2023 - 06.06.2023, 06.06.2023 - 19.06.2023, nu au fost respectate de către condamnat.
36. Luînd în consideraţie faptul că, condamnatul Vasile Preida s-a deţinut în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău în perioada de până la 19.06.2023, în timp ce

cererea a fost depusă doar la 24.01.2024, înregistrată în cancelaria instanţei, iar conform ştampilei de pe plic este indicată data de 22.01.2024, Colegiul reiterează că cererea nu se încadrează în prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, fiind depusă cu depăşirea termenului de 6 luni prevăzut de lege.

37. Cu referire la perioada deţinerii sale în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, şi anume 04.12.2023 - prezent, Colegiul indică că acest capăt de cerere corespunde termenului stabilit la art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală.
38. În context se reţine că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).
39. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).
40. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).
41. La caz, Colegiul menționează că în plângerea sa, condamnatul a invocat aflarea sa pe parcursul unei perioade de timp, în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău în condiţii inumane şi degradante.
42. Potrivit raportului prezentat, se consideră că pe parcursul detenţiei, condamnatului i-a fost acordat minimul de condiţii a executării detenţiei.

Astfel, Vasile Preida a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, în perioada 04.12.2023 - prezent.

43. La analiza condiţiilor de cazare a deţinutului, instanţa de judecată va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.
44. În Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
45. Contrar recomandărilor precitate, studiind raportul prezentat, Colegiul reţine că, suprafaţa celulelor, în care a fost deţinut Vasile Preida nu exclude mobilierul şi veceul aflat în celule.
46. Aşa fiind, prin neprezentarea de către administraţia penitenciarului a datelor privind suprafaţa celulelor în care Vasile Preida a fost cazat, ultima a recunoscut deţinerea condamnatului, pe parcurs a unei perioade, în celule în care dispunea de un spaţiu mai mic de 4 m2, ceea ce evident, este sub minimul acceptabil.
47. În mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privinţa condiţiilor precare de detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău. Aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenţie în privinţa acestui penitenciar (cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127), însă această problemă sistemică continuă să persiste.
48. În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reţine în cazul autorului plângerii, care a fost deţinut în perioada indicată în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău. E de reţinut şi faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanţii au avut la dispoziţie mai puţin de 3 m2 de spaţiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenţie

(Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59).

49. Astfel, Colegiul consideră că dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.
50. La fel, Colegiul indică că deşi de către instituţia penitenciară au fost invocate un şir de argumente privind condiţiile de detenţie potrivit standardelor stabilite, în susţinerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe.
51. Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 30 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din ţară, a subliniat că, în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, în continuare persistă faptul că în multe celule condiţiile materiale şi igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate insuficient şi totodată fiind suprapopulate. Totodată, accesul la lumină naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici. Totodată, specialiştii din cadrul CPT au recomandat autorităţilor din Republica Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătăţirii condiţiilor de detenţie curente în penitenciarul respectiv.
52. În aceeaşi ordine de idei, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism naţional pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, sunt într-o stare deplorabilă şi ar putea fi calificate ca condiţii inumane şi degradante.
53. La acest aspect, instanţa de judecată nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătăţiri ale condiţiilor de detenţie în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituţii, însă în lipsa unor probe ale administraţiei instituţiei penitenciare în care sa aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumţia de încălcare a condiţiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegaţiile din plângerea pendinte sunt justificate.
54. Întru susţinerea acestui raţionament, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului. Prin urmare,
55. principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informaţii îi permite Curţii să

ajungă la concluzia că alegaţia este una justificată (cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).

56. Potrivit art. 473^2 alin. (1) din Codul de procedură penală, plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.
57. Conform prevederilor art. 473^4 din Codul de procedură penală, ”(3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente”.
58. La caz, Colegiul indică că Vasile Preida s-a aflat în condiţii de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, pe perioada 04.12.2023 - 12.03.2024, în total fiind deţinut pe o perioadă de 99 (nouăzeci si nouă) de zile.
59. Astfel, având în vedere că s-au adeverit alegaţiile petentului privind condiţiile inumane de detenţie, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, Colegiul menționează că judecătorul de instrucție

întemeiat și motivat a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a dispune reducerea pedepsei condamnatului, prin rotunjire în favoarea condamnatului, calculându-se 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie, pentru 99 (nouăzeci si nouă) de zile, urmând a fi reduse 20 (douăzeci) de zile.

60. Instanţa consideră că, reducerea stabilită este una adecvată si suficientă, bazată pe o justă si echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt si pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat si recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate, or formula aleasă de instanța de judecată în partea în care a dispus reducerea pedepsei corespunde condițiilor în care condamnatul a fost deținut.
61. La 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunţat mai multe decizii în cauzele Baban şi alţii c. Moldovei, Bulgacov şi alţii c. Moldovei, Cobîlceanu şi alţii c. Moldovei, Filat şi alţii c. Moldovei, Condreanu şi alţii c. Moldovei, Grigoraş şi alţii c. Moldovei si Talambuţa şi alţii c. Moldovei, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie si, în unele cereri, lipsa asistenţei medicale corespunzătoare, precum si lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.
62. Astfel, făcând referire la decizia pronunţată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza Draniceru c. Moldovei, si având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condiţiile inadecvate de detenţie în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) si Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 si n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza Şişanov c. Moldovei, și că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenţie din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului național în acest sens.
63. Conchizînd, Colegiul va respinge recursurile declarate, or temeiuri de casarea a încheierii judecătorului de instrucție nu au fost identificate.
64. În conformitate cu prevederile art. art. 469-472, 449 pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,-

D E C I D E:

Respinge ca nefondate, recursul avocatului Radu Căuș în interesele condamnatului Preida Vasile și recursul condamnatului Preida Vasile.

Menține fără modificări încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12 martie 2024, prin care s-a admis parţial plângerea depusă de către condamnatul Preida Vasile împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Preida Vasile *****, născut la *****, a fost deţinut în perioada 04.12.2023 - 12.03.2024, pe parcursul a 99 (nouăzeci si nouă) de zile, în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Preida Vasile *****, născut la *****, pentru perioada totală de 99 (nouăzeci si nouă) de zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie, cu 20 (douăzeci) de zile, s-a respins cererea condamnatului Preida Vasile împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr. 13 - Chişinău care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada 26.10.2022 - 19.06.2023, ca fiind depusă contrar prevederilor art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: Silvia Cecan

Judecătorii: Roman Pascari

Constantin Roșca